

ข้อควรรู้

ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่ได้กำหนดหลักการควบคุมมลพิษที่สำคัญ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด การกำหนดประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุม การปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม และการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อควบคุม กำกับดูแลให้แหล่งกำเนิดมลพิษปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีให้ปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หากพบการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้

กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำ **“ข้อควรรู้ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕”** เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

“แหล่งกำเนิดมลพิษ” หมายถึง ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใดๆ หรือสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ

แหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ ตามมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษ	ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย	
	โรงงาน	นิคมอุตสาหกรรม
๑. โรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม	โรงงานจำพวกที่ ๒ และ ๓ ตามบัญชีท้ายประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๙)	นิคมอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยนิคมอุตสาหกรรมหรือโครงการที่จัดไว้สำหรับการประกอบการอุตสาหกรรมที่มีการจัดการระบายน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมร่วมกัน

๒. อาคารบางประเภท บางขนาด	ประเภท ก	ประเภท ข
๒.๑ อาคารชุดตาม กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด	มีจำนวนห้องสำหรับใช้เป็น ที่อยู่อาศัย ตั้งแต่ ๕๐๐ ห้องนอน ขึ้นไป	มีจำนวนห้องสำหรับใช้เป็น ที่อยู่อาศัย ตั้งแต่ ๑๐๐ ห้องนอน แต่ไม่ถึง ๕๐๐ ห้องนอน
๒.๒ โรงแรมตาม กฎหมายว่าด้วยโรงแรม	มีจำนวนห้องสำหรับใช้เป็น ห้องพัก ตั้งแต่ ๒๐๐ ห้อง ขึ้นไป	มีจำนวนห้องสำหรับใช้เป็น ห้องพัก ตั้งแต่ ๖๐ ห้อง แต่ไม่ถึง ๒๐๐ ห้อง
๒.๓ โรงพยาบาลของ ทางราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือสถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วย สถานพยาบาล	มีเตียงสำหรับผู้ป่วยไว้ ค้างคืน ตั้งแต่ ๓๐ เตียงขึ้นไป	มีเตียงสำหรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน ตั้งแต่ ๑๐ เตียง แต่ไม่ถึง ๓๐ เตียง
๒.๔ อาคารโรงเรียน เอกชน โรงเรียนของ ทางราชการ สถาบัน อุดมศึกษาเอกชน หรือ สถาบันอุดมศึกษาของ ราชการ	มีพื้นที่ใช้สอย ตั้งแต่ ๒๕,๐๐๐ ตร.ม. ขึ้นไป	มีพื้นที่ใช้สอย ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ ตร.ม. แต่ไม่ถึง ๒๕,๐๐๐ ตร.ม.
๒.๕ อาคารที่ทำการของ ทางราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศ หรือของเอกชน	มีพื้นที่ใช้สอย ตั้งแต่ ๕๕,๐๐๐ ตร.ม. ขึ้นไป	มีพื้นที่ใช้สอย ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ ตร.ม. แต่ไม่ถึง ๕๕,๐๐๐ ตร.ม.
๒.๖ อาคารศูนย์การค้า หรือห้างสรรพสินค้า	มีพื้นที่ใช้สอย ตั้งแต่ ๒๕,๐๐๐ ตร.ม. ขึ้นไป	มีพื้นที่ใช้สอย ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ ตร.ม. แต่ไม่ถึง ๒๕,๐๐๐ ตร.ม.
๒.๗ ตลาดตามกฎหมาย ว่าด้วยการสาธารณสุข	มีพื้นที่ใช้สอย ตั้งแต่ ๒,๕๐๐ ตร.ม. ขึ้นไป	มีพื้นที่ใช้สอย ตั้งแต่ ๑,๕๐๐ ตร.ม. แต่ไม่ถึง ๒,๕๐๐ ตร.ม.

	ประเภท ก	ประเภท ข
๒.๘ ภัตตาคารหรือร้านอาหาร	มีพื้นที่ให้บริการ ตั้งแต่ ๒,๕๐๐ ตร.ม. ขึ้นไป	มีพื้นที่ให้บริการ ตั้งแต่ ๕๐๐ ตร.ม. แต่ไม่ถึง ๒,๕๐๐ ตร.ม.
๒.๙ หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก	-	มีจำนวนห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัย ตั้งแต่ ๒๕๐ ห้อง ขึ้นไป
๒.๑๐ สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ	-	มีพื้นที่ใช้สอย ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ ตร.ม. ขึ้นไป
๓. ที่ดินจัดสรรตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน	เกินกว่า ๑๐๐ แปลงขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๕๐๐ แปลง	เกินกว่า ๕๐๐ แปลง ขึ้นไป
๔. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง	ตั้งอยู่ในที่ดินที่ติดเขตทางหลวงหรือถนนสาธารณะที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า ๑๒.๐๐ เมตร หรือถนนส่วนบุคคลที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า ๑๐.๐๐ เมตร	ตั้งอยู่ในที่ดินที่ติดเขตถนนสาธารณะที่มีความกว้างของถนนน้อยกว่า ๑๒.๐๐ ม. หรือถนนส่วนบุคคลที่มีความกว้างของถนนน้อยกว่า ๑๐.๐๐ เมตร

ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษ	ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย		
	ประเภท ก	ประเภท ข	ประเภท ค
๕. การเลี้ยงสุกร	มีน้ำหนักรวมหน่วยปศุสัตว์เกินกว่า ๖๐๐ หน่วย	มีน้ำหนักรวมหน่วยปศุสัตว์ตั้งแต่ ๖๐ หน่วยแต่ไม่เกิน ๖๐๐ หน่วย	มีน้ำหนักรวมหน่วยปศุสัตว์ตั้งแต่ ๖ หน่วยแต่ไม่เกิน ๖๐ หน่วย
๖. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	บ่อที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่กินพืชเป็นอาหารทุกชนิด ซึ่งใช้น้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยไม่มีการเติมสารที่ก่อให้เกิดความเค็มและมีขนาดพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยง ตั้งแต่ ๑๐ ไร่ขึ้นไป	บ่อที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่กินเนื้อหรือสัตว์น้ำอื่นที่กินทั้งเนื้อและพืช ซึ่งใช้น้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติโดยไม่มีการเติมสารที่ก่อให้เกิดความเค็มและมีขนาดพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยงตั้งแต่ ๑๐ ไร่ขึ้นไป	บ่อที่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทุกชนิด ซึ่งมีการใช้สารก่อให้เกิดความเค็มในบ่อเพาะเลี้ยงเพื่อปรับระดับความเค็มให้เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดนั้นๆ และทุกขนาด
๗. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	มีพื้นที่บ่อรวมตั้งแต่ ๑๐ ไร่ ขึ้นไป		
๘. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย	บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อยทุกขนาด		
๙. ท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา และกิจการแพปลา	ท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา และกิจการแพปลาทุกขนาด		
๑๐. ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน	ระบบบำบัดน้ำเสียที่กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือ พระราชกฤษฎีกา หรือผู้รับจ้างให้บริการจัดให้มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการบำบัดน้ำเสียที่รวบรวมจากชุมชน		

ผู้เกี่ยวข้องและหน้าที่ความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้

เจ้านักงานควบคุมมลพิษ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เจ้านักงานควบคุมมลพิษมีทั้งที่มีอำนาจหน้าที่ทั่วราชอาณาจักร และอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตจังหวัดหรือท้องที่ของตน และเจ้านักงานควบคุมมลพิษที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษบางประเภท

เจ้านักงานควบคุมมลพิษ

มีอำนาจหน้าที่ ทั่วราชอาณาจักร

- ข้าราชการสังกัดกรมควบคุมมลพิษ
- ข้าราชการสังกัดกรมปศุสัตว์*
- ข้าราชการสังกัดกรมประมง**
- ข้าราชการสังกัดกรมเจ้าท่า***

มีอำนาจหน้าที่ เฉพาะในเขตจังหวัด หรือเขตท้องที่ของตน

- ผู้ว่าราชการจังหวัด
- ข้าราชการสังกัดสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑-๑๖
- ข้าราชการสังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
- นายอำเภอ
- ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
- ข้าราชการสังกัดสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด*
- ข้าราชการสังกัดสำนักงานประมงจังหวัด**

* ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากเลี้ยงสุกร

** ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากทำเทียบเรือประมง สะพานปลา กิจการแพปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สัตว์น้ำกร่อย และสัตว์น้ำจืด

*** เฉพาะการควบคุมมลพิษจากรือตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย

บทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

ตรวจตราและบังคับใช้กฎหมาย	เสนอแนะ ให้คำปรึกษา และประสานการปฏิบัติราชการ
● ตรวจสภาพการทำงานระบบบำบัดมลพิษ รวมทั้งตรวจบันทึกรายละเอียด สถิติ หรือ ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของระบบบำบัดฯ หรือเมื่อมีเหตุสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ม.๘๒(๑)) ● ออกคำสั่งทางปกครอง - คำสั่งให้ก่อสร้าง ติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดมลพิษ และให้มีผู้ควบคุมระบบฯ (ม.๖๘ และ ม.๗๐) - คำสั่งให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือซ่อมแซมระบบบำบัดฯ (ม.๘๒(๒)) - คำสั่งปรับสี่เท้า (ม.๘๒(๓)) - คำสั่งหยุดหรือปิดการดำเนินกิจการ หรือ เพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้รับจ้างให้บริการ บำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย (ม.๘๒(๔)) - คำสั่งเพิกถอนการเป็นผู้ควบคุมระบบ บำบัดมลพิษ (ม.๘๒(๕)) กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็นโรงงาน อุตสาหกรรมให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ประสานแจ้งเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานตามอำนาจหน้าที่ก่อนตามมาตรา ๘๒(๒) และ ๘๒(๓)	● ให้คำแนะนำช่วยเหลือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ (มาตรา ๖๐ วรรคสาม) ● ให้คำแนะนำเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ในการจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปให้ผู้รับจ้าง ให้บริการ (มาตรา ๗๔) ● ให้คำแนะนำเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการกำหนดวิธีการชั่วคราวสำหรับกรบบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย (มาตรา ๗๕) ● รับรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดมลพิษจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา ๘๑) ● เสนอแนะเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายให้สั่งปิด พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งให้หยุดใช้ หรือทำประโยชน์ใดๆ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่ ใจไม่บำบัดมลพิษและลักลอบปล่อยมลพิษ ออกสู่สิ่งแวดล้อม (มาตรา ๘๓(๑)) ● เสนอแนะเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้บังคับให้ เจ้าของฯ แหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๗๑ หรือ ๗๒ จัดส่งน้ำเสียหรือของเสีย ไปบำบัดหรือกำจัดตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๘๓(๒)) ● ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือส่วนราชการในการเดินระบบ บำบัดน้ำเสี้ยวหรือระบบกำจัดของเสียรวม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือส่วนราชการนั้น (มาตรา ๘๓(๓))

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ หมายถึง เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ ตามมาตรา ๖๙ ทั้งที่ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียเป็นของตนเอง และที่มีระบบบำบัดน้ำเสียเป็นของตนเอง ซึ่งจะมีหน้าที่ตามกฎหมายแตกต่างกัน

กรณีที่ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียเป็นของตนเอง

- ต้องก่อสร้าง ติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด เพื่อบำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๗๐ วรรคแรก)
- หากไม่ประสงค์จะก่อสร้าง ติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดฯ หรือยังไม่มีระบบบำบัดฯ มีหน้าที่ส่งน้ำเสียไปบำบัดยังระบบบำบัดน้ำเสียรวมที่อยู่ในเขตท้องที่ และเสียค่าบริการบำบัดน้ำเสียตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๗๑)
- กรณีในพื้นที่ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม สามารถส่งน้ำเสียไปให้ผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียที่ได้รับอนุญาตตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด (มาตรา ๗๔) หรือดำเนินการตามวิธีการชั่วคราวตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด (มาตรา ๗๕)

กรณีที่มีระบบบำบัดน้ำเสียเป็นของตนเอง

- บำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐาน (มาตรา ๕๕ ประกอบมาตรา ๖๙)
- ปรับปรุง แก้ไข ซ่อมแซม เปลี่ยนแปลงระบบบำบัดน้ำเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด (มาตรา ๘๒(๒))
- กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษมีระบบบำบัดฯ อยู่ก่อนการออกประกาศตามมาตรา ๖๙ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ เพื่อตรวจสอบระบบบำบัดฯ และมีหน้าที่ปรับปรุงแก้ไขระบบบำบัดฯ ตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด (มาตรา ๗๐ วรรคสอง)
- ปฏิบัติตามมาตรา ๘๐ และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการเก็บสถิติและข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียด และรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๕๕

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการเก็บสถิติและข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียด และรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๕๕

ผู้เกี่ยวข้องและหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรา ๘๐ และกฎกระทรวงดังกล่าว

๑. **เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ** หมายถึง เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๖๙ ที่มีระบบบำบัดน้ำเสียตามมาตรา ๗๐ เป็นของตนเอง

มีหน้าที่

- จัดเก็บสถิติและข้อมูลซึ่งแสดงผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียในแต่ละวัน ตามแบบ ทส.๑ และจัดเก็บไว้ ณ สถานที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่มีการเก็บสถิติข้อมูล
- จัดทำรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียในแต่ละเดือน ตามแบบ ทส.๒ เสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป

สามารถดาวน์โหลดแบบ ทส.๑ และ ทส.๒ ได้ที่เว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ (www.pcd.go.th) หรือสำนักจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ (<http://wqm.pcd.go.th/water>)

๒. เจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายถึง

นายกเทศมนตรี กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษตั้งอยู่ในเขตเทศบาล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปลัดเมืองพัทยา กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษตั้งอยู่ในเขตเมืองพัทยา

มีหน้าที่

- รับรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย (ทส.๒)
- ออกใบรับเพื่อเป็นหลักฐานให้แก่ผู้เสนอรายงานภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน
- รวบรวมรายงานเสนอต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษที่มีอำนาจในเขตท้องถิ่นนั้น อย่างน้อยเดือนละครั้ง และทำความเข้าใจเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเสนอไปพร้อมกับรายงานที่รวบรวมส่งไปนั้นด้วยก็ได้

๓. เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ หมายถึง เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีในการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๘๑ กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมรายงาน ทส.๒ ส่งให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเขตท้องถิ่นนั้น ได้แก่

- **อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ** สำหรับพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร
- **ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด** สำหรับเขตพื้นที่ต่างจังหวัด

มีหน้าที่

รับรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และใช้เป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบและควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษ

การตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ มีอำนาจเข้าตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือเขตที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสียของบุคคลใดๆ เพื่อตรวจสอบสภาพการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียหรืออุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ เพื่อควบคุมการปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม รวมทั้งตรวจบันทึกรายละเอียดสถิติ ข้อมูลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย หรือเมื่อมีเหตุสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หากพบการฝ่าฝืนสามารถใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดในการออกคำสั่งทางปกครองได้ แต่กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษเป็นโรงงานอุตสาหกรรม เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษต้องแจ้งเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ก่อน และหากเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานไม่ดำเนินการให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้

ข้อควรรู้เมื่อได้รับการตรวจสอบหรือได้รับคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

เมื่อได้รับหนังสือแจ้งสิทธิโต้แย้งแล้วต้องทำอะไร ...

๑. สามารถขอทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลการตรวจสอบของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษได้

๒. สามารถใช้สิทธิโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนภายใน ๑๕ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือโดยทำหนังสือชี้แจงเหตุผล ข้อโต้แย้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ พร้อมแสดงหลักฐานประกอบการโต้แย้ง

๓. หากไม่ใช้สิทธิโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานภายในระยะเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะมีหนังสือคำสั่งให้ปรับปรุง แก้ไข หรือจัดให้มีการบำบัดน้ำเสีย

เมื่อได้รับคำสั่งทางปกครองจะต้องทำอะไร...

ถ้าได้รับคำสั่ง ตามมาตรา ๗๐

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ มีหน้าที่ก่อสร้าง ติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะบำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งที่กฎหมายกำหนด ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

การอุทธรณ์คำสั่งฯ ตามมาตรา ๗๐

หากไม่พอใจคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ มีสิทธิร้องคัดค้าน โดยทำเป็นหนังสือระบุข้อโต้แย้ง ข้อเท็จจริง และเหตุผลหรือข้อกฎหมายอ้างอิงยื่นต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ (ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง) ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งฯ

ถ้าได้รับคำสั่ง ตามมาตรา ๘๒(๒)

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ มีหน้าที่จัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือซ่อมแซมระบบบำบัดน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะบำบัดน้ำเสียทั้งหมดให้มีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งที่กฎหมายกำหนด ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

การอุทธรณ์คำสั่งฯ ตามมาตรา ๘๒(๒)

หากไม่พอใจคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ มีสิทธิร้องคัดค้าน โดยทำเป็นหนังสือระบุข้อโต้แย้งข้อเท็จจริง และเหตุผลหรือข้อกฎหมายอ้างอิงยื่นต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งฯ

การร้องคัดค้านไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง

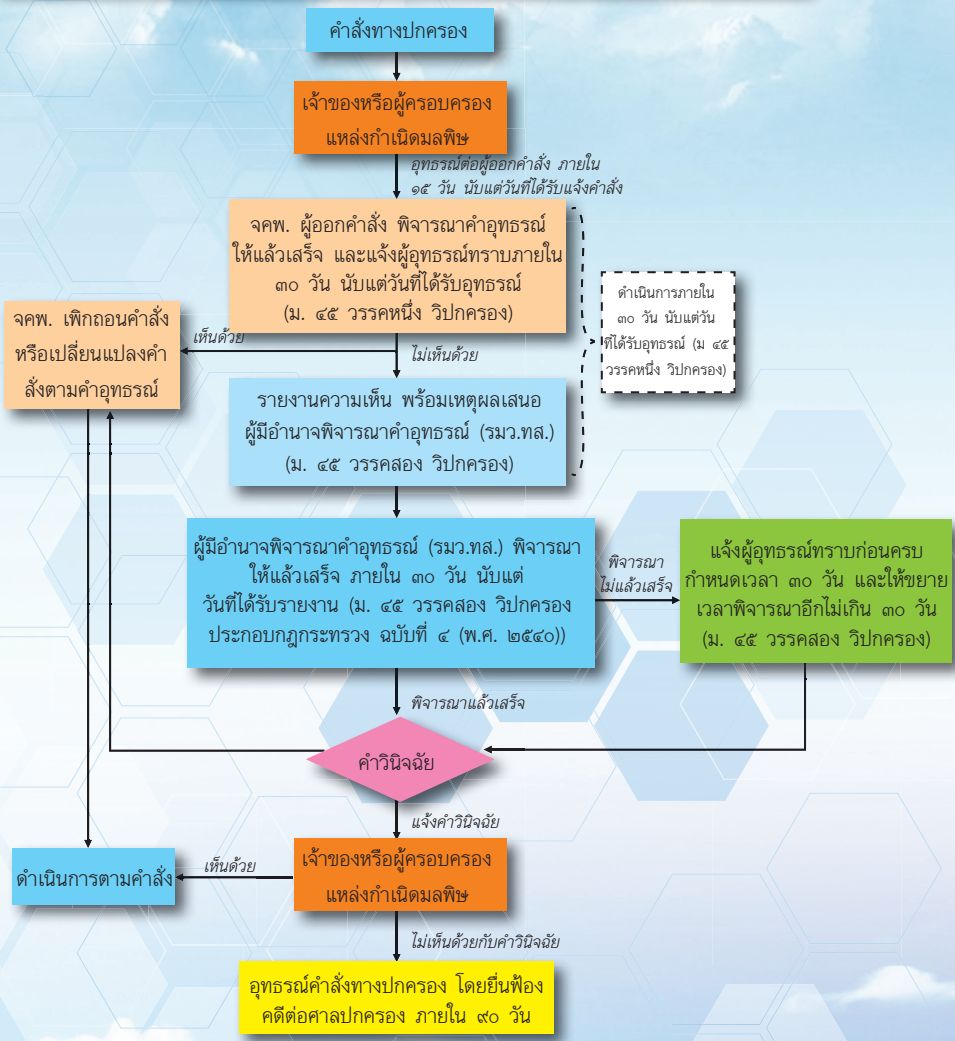
หากปรับปรุงแก้ไขตามคำสั่งแล้วเสร็จ ให้แจ้งกรมควบคุมมลพิษทราบพร้อมแสดงวิธีการปรับปรุงแก้ไขด้วย และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะได้ดำเนินการตรวจสอบเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามคำสั่ง

การขยายระยะเวลาการปฏิบัติตามคำสั่ง

หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด สามารถขอขยายระยะเวลาได้ โดยจัดทำเป็นหนังสือถึงเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ระบุเหตุผลความจำเป็น พร้อมแผนการดำเนินการที่ชัดเจน และเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา เช่น เอกสารหลักฐานการจ้างบริษัทที่ปรึกษาภาพถ่ายการดำเนินการ ผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำทิ้งหลังการปรับปรุง เป็นต้น

ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ตามมาตรา ๗๐

* กรณีที่อุทธรณ์คำสั่งปรับทางปกครอง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๖๒ วรรคสอง กำหนดให้การอุทธรณ์การบังคับทางปกครอง ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ตามมาตรา ๘๒(๒)

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติตามคำสั่งฯ

เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะดำเนินการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามคำสั่งฯ หากปรากฏว่า น้ำทิ้งมีค่าเป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด จะแจ้งผลการตรวจสอบตัวอย่างน้ำทิ้ง พร้อมแจ้งยุติคำสั่งทางปกครอง แต่หากปรากฏว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะออกคำสั่งปรับทางปกครองต่อไป ทั้งนี้ การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งปรับทางปกครองอาจถูกยึดอายุขัตติยทรัพย์

บทลงโทษ

- หากฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ที่สั่งให้ก่อสร้างหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือไม่แก้ไขปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสีย มีโทษปรับทางปกครอง (ปรับรายวันจนกว่าจะมีการปฏิบัติตามคำสั่ง) และมีความผิดอาญาฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘
- โทษปรับสี่เท่า กรณี
  - (๑) หลีกเลียงไม่ส่งน้ำเสียไปบำบัดยังระบบบำบัดน้ำเสียรวมของทางราชการ และลักลอบปล่อยน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม หรือส่งไปบำบัดแต่ไม่ยอมชำระค่าบริการ (มาตรา ๙๐)
  - (๒) มีระบบบำบัดน้ำเสียแต่ลักลอบปล่อยน้ำเสียลงระบบบำบัดน้ำเสียรวมของทางราชการ (มาตรา ๙๑)
  - (๓) มีระบบน้ำเสียแต่ละวันไม่ทำการบำบัด และลักลอบปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม (มาตรา ๙๒)
- เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๓๑ หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ หรือข้อกำหนดของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๐๔)
- เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ควบคุมหรือผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียผู้ใดไม่จัดเก็บสถิติ ข้อมูล หรือไม่ทำบันทึกหรือรายงานตามมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๐๖)
- ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๒(๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๐๘)